

Stichting Flora- en faunawetexamens

Handleiding stagerapportering voor de
Jacht met één of meer Jachtvogels

Uitgave januari 2010

Het secretariaat van de Stichting Flora- en faunawetexamens is gevestigd te Amersfoort
Postbus 61
3800 AB AMERSFOORT

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	pagina 3
1.1 Doelstelling van de stageverslagen	pagina 3
1.2 Plan van aanpak	pagina 3
Hoofdstuk 2	pagina 4
2.1 Inhoud van de stagerapportering	pagina 4
2.1.1 Algemeen	pagina 4
2.1.2 Per stagejaar	pagina 5
2.2 Voorwaarden	pagina 5
Hoofdstuk 3	
Eindtermen van de elf vaardigheden	pagina 6
Hoofdstuk 4	
Format verslag jachtdag	pagina 10

Hoofdstuk 1

Doelstellingen en Plan van aanpak

1.1 Doelstellingen van de stageverslagen

- Deze handleiding geeft aan hoe de aspirant-valkenier zijn praktijkervaring dient weer te geven in de stageverslagen.
- De examencommissie zal de inhoud van de stageverslagen toetsen op de onderstaand beschreven voorwaarden, waaraan de stage dient te voldoen om tot het mondeling examen te worden toegelaten.
- De vakinhoud van de stageverslagen vormt voor de examinatoren één van de uitgangspunten voor het stellen van vragen tijdens het mondeling praktijkexamen.

1.2 Plan van aanpak

De aspirant-valkenier, ook wel stagiaire genoemd, loopt bij twee mentoren stage. Bij elke mentor van munit tot munit. Aan het begin van de beide stagejaren maken mentor en stagiaire een plan van aanpak. Doel daarvan is dat de stagebegeleider weet aan welke onderdelen van de elf vaardigheden hij bijzondere aandacht zal dienen te besteden. Door de beginsituatie van de stagiaire in een gesprek per vaardigheid (zie gedetailleerde eindtermen per vaardigheid in hoofdstuk 3) samen te bespreken krijgen mentor en stagiaire een beeld van zwakke en sterke punten van de stagiaire. Op basis daarvan kan een lesplan worden samengesteld.

Op twee tijdstippen vindt toetsing van de reeds verworven kennis en vaardigheden plaats: aan het begin van het stagejaar en halverwege. Het tweede meetmoment is een tussentijdse toets om én de verkregen vorderingen weer te geven én om na te gaan welke vaardigheden nog onvoldoende aan bod zijn gekomen.

Voor het Plan van aanpak gebruikt de kandidaat de volgende tabel. U kunt onderstaand (gedeeltelijk) voorbeeld het beste in uw eigen computer in een apart bestand uitwerken en dan met de mentoren bespreken, waarbij beide een afschrift houden van de resultaten. In uw stageverslag per jaar dient het Plan van aanpak met de scores te zijn opgenomen. Tevens dient u een toelichting te geven van de volgens u en/of uw mentor opmerkelijke scores (zie onder 2.1.2, punt 1).

Vaardigheid	Beginsituatie *	Halverwege stage *	Opmerkingen
Omgang met Jachtvogels	++ / + / t / - / -- **	++ / + / t / - / --	
Dragen en zeeg maken van Jachtvogels	++ / + / t / - / --	++ / + / t / - / --	
enzovoort	enzovoort	enzovoort	

*dd/jj vermelden

** als volgt te interpreteren, omcirkelen welke score van toepassing is:

++ = goed

- = onvoldoende

+ = voldoende

-- = slecht

t = twijfelachtig

Hoofdstuk 2

Inhoud en voorwaarden

2.1 Inhoud van de stagerapportering

2.1.1 Algemeen

Het verslag dient hoofdstuk- en paragraafgewijze logisch ingedeeld te zijn. Een duidelijke, gedetailleerde inhoudsopgave vormt na het schutblad de volgende pagina van het gehele verslag. In het verslag mogen, exclusief de verslagen van de jachtdagen (zie aldaar), niet meer dan 15 originele eigen foto's op maximaal 10 pagina's te zijn opgenomen. De foto's dienen illustratief te zijn voor de inhoud van de nabijge tekst.

1. Het algemene deel begint met een inleiding van minimaal één en maximaal 4 getypte A-4 pagina's (verder aangeduid als .../... pag.) In deze inleiding stelt de stagiaire zichzelf voor. Ga daarbij in hoe u tot uw passie voor de valkerij is gekomen. Ook stelt u de mentoren voor en hoe u ertoe gekomen bent juist die mentoren te vragen. De mentoren bezitten een Nederlandse Valkeniersakte. Zij dienen actief valkenier te zijn en minimaal drie jaar ervaring te hebben met het jagen van één of meer in de wet toegestane jachtvogels. Ook dient er geen partner- of familierelatie (tot in de vierde graad) tussen mentor en stagiaire te bestaan. De lijst van door de examencommissie erkende mentoren staat per vereniging bij haar voorzitter geregistreerd; bij het examenbureau in Amersfoort staan alle mentoren geregistreerd.
2. Per stagejaar volgt na de inleiding een samenvatting van de stageverslagen per jaar. (1-2 pag). In tijd gezien volgt de samenvatting de stageperiode van munit tot munit. In deze samenvatting komen bijvoorbeeld de belangrijkste leerervaringen en conclusies die u terugkijkend over het gehele stagejaar kunt trekken. Een goede samenvatting is essentieel voor de beoordelaars om het stageverslag snel te kunnen 'verstaan'.
3. Op de zes instructieavonden komen de elf vaardigheden aan bod. De examencommissie zal letten op de codes van de eindtermen in hoofdstuk 3 (H1-6 en J1-5) en andere relevante thema's in de kolom onderwerpen van de tabel op pagina 1 van het stageformulier. Voor beter begrip en verwerking van de leerstof krijgt u iedere avond een tiental vragen mee. Deze vragen zullen de docenten de volgende lesavond behandelen. Tot verdere verwerking van de leerstof dient u deze vragen alsnog per instructieavond in het verslag te vermelden en te beantwoorden. Per jaar kunnen deze vragen verschillen.
4. Van de elf vaardigheden dienen in maximaal 2 pagina's per vaardigheid 3-4 van de gedetailleerde eindtermen uit eigen beleving beschreven te zijn. Dit betekent overigens niet dat u op het mondeling examen slechts vragen over de door u gekozen punten krijgt gesteld. Alle geformuleerde eindtermen kunnen aan bod komen. Iedere nieuwe paragraaf van een vaardigheidsbeschrijving begint met het overnemen van de kaders van die vaardigheid (zie hoofdstuk 3) Wat u geleerd heeft van welke mentor of hoe mentoren een en ander instrueerde zal daarbij u tot leidraad dienen in de beschrijving van wat u ervan opstak. Het gaat er daarbij om dat u in eigen

woorden uw leerervaringen weet te beschrijven. Bijvoorbeeld hoe pas je de vaardigheid toe op welke vogel. Dit ervaren leren zal feitelijke aanknopingspunten opleveren voor het mondeling examen. Examinatoren zullen hier vragen uit halen, waaruit zal moeten blijken of u de leerstof beheerst dan wel het beschrevene kunt verantwoorden.

2.1.2 Per stagejaar

1. Naar het voorbeeld van de tabel onder 1.2 Plan van Aanpak plaatst u in deze paragraaf de volledig uitgewerkte tabel met door u en uw mentor per jaar overeengekomen scores. Opmerkelijke scores en afspraken voor het komende halfjaar licht u toe. (maximaal 1 pagina).
2. Per stagejaar dient u acht jachtdagen met medeweten van uw mentor te hebben gevolgd en beschreven in het stageverslag. In de verslaggeving per jachtdag volgt u de inleiding en vragen die in hoofdstuk vier zijn omschreven. Het verslag per jachtdag mag uit niet meer dan twee pagina's getypte tekst bestaan. Let er op, dat u alleen weergeeft wat er op die dag in het jachtveld plaatsvond. Vermijd theorie, zeker theorie, die u al beschreef in het verslag over de elf vaardigheden.

2.2 Voorwaarden

Van belang is verder dat de inhoud van de verslagen op een correcte wijze wordt uitgevoerd. Dit betreft:

- De juiste benamingen en terminologie welke in de valkerij gebruikt worden.
- Geen onbenulligheden die geen betrekking hebben op de valkerij. (koffie en borrelverhalen zijn hier niet op zijn plaats)
- De verslaggeving dient digitaal te worden aangeleverd. Van het officiële verslag dienen drie kopieën te worden gemaakt en meegezonden naar het examenbureau in Amersfoort.
- De verslagen van de jachtdagen volgens het format in hoofdstuk 4.
- Bronvermeldingen indien u put uit andere bronnen dan de theorie van de geweerjacht cursus en specifieke valkerijles.

Hoofdstuk 3

Eindtermen van de elf vaardigheden

Omgang met jachtvogels

staartpennen en vleugelpennen, verloop in de muilt, aansteken, behandeling tijdens de muilt, snavel en nagels bijwerken, verzorging verenkleed, inrollen, staartbeschermers gebruiken, omgang met publiek tijdens de jacht.

H1

Omschrijving van de eindtermen:

De kandidaat:

- heeft er kennis van hoever een vogel in de muilt is aan de hand van getoonde staartpennen en vleugelpennen
- heeft inzicht de vogel in de muilt goed te verzorgen
- heeft kennis van bijwerken van de snavel
- heeft inzicht in de verzorging van het verenkleed bij beschadigingen, weersinvloeden en ziekten
- kan de vogel inrollen
- kan staartbeschermers gebruiken
- kan nagels knippen
- kan juist handelen bij verloren, geknikte en gebroken staartpennen
- beseft het belang van en kan goed omgaan met publiek.

Dragen en zeeg maken van Jachtvogels

Afdragen, strelen, huiven, opnemen uit muithok en van blok en terugplaatsen, treinen, samenhang conditie en motivatie om te jagen, gebruik weegschaal tijdens treinen, gebruik valkenierstas en vest, wandelen met de havik in verkeer.

H2

Omschrijving van de eindtermen

De kandidaat:

- kent het verschil tussen afdragen van valk en havik
- kan poten, vleugels en kop van de valk met een veer strelen
- kan de valk huiven en kent de types huiven
- heeft kennis van het opnemen uit het muithuis
- kan juist handelen bij het treinen van de vogel en kent het moment van geschiktheid om met de vogel te gaan jagen
- kent de samenhang tussen conditie en gemotiveerdheid om te gaan jagen
- kent de weegschaaltypes én kent daarbij de relatie tussen gewicht en conditie
- kent gebruik en voordelen van valkenierstas en valkeniersvest
- kan de havik afdragen in relevante omstandigheden
- kan de vogel van een blok en sprenkel opnemen en weer terugzetten en kan het waarom van zijn handelen verklaren

Verzorging van Jachtvogels

Controle smeltsel, behandeling diepvriesaas, baden en zitgelegenheden, controle en symptomen van slechte conditie, huisvesting, op een geschikte plaats zetten ter voorkoming van beschadigingen, handen nakijken enz..

H3

Omschrijving van de eindtermen:

De kandidaat:

- heeft kennis van het smeltsel door visuele controle
- heeft kennis van de methode van ontdooien van diepvriesaas
- heeft inzicht in gebruik van baden voor jachtvogels
- heeft inzicht in zitgelegenheden voor jachtvogels
- heeft inzicht in de symptomen van slechte conditie
- kent de huisvestingsbehoeften van een jachtvogel
- heeft inzicht in plaatsing van vogel zodanig dat geen veren breken noch beschadigen
- heeft inzicht in het herkennen van voetproblemen en verzorging op het blok en kan daar naar handelen.

Aanleggen van tuig

belang van adresplaatje, eigenschappen van langveter, telemetrie, schoen, bel en draal kennen en geschikte keuzes kunnen maken in gebruik voor jachtvogel, materiaal aan jachtvogel kunnen bevestigen en gebruiken.

H4

Omschrijving van de eindtermen:

De kandidaat:

- beseft het belang van het hoe en waarom van een goed adresplaatje
- kent de eigenschappen van langveters, schoentjes, bellen en dralen
- kent de eigenschappen van telemetrie
- kan kiezen uit beschikbaar materiaal, zijn keuze motiveren en vervolgens aanbrenge op jachtvogel/preparaat.

Aanleren van gewenst gedrag en jagen met de vogel

Goede voorbereiding van jachtdag, jachtlust, in conditie brengen, appél en weigerachtig gedrag begrijpen

H5

Omschrijving van de eindtermen:

De kandidaat:

- kent alle aspecten van voorbereiding om een jachtdag te doen slagen
- heeft inzicht in de motivatie van de vogel om te jagen
- heeft kennis van het verband tussen aantal keren jagen en op conditie houden/brengen
- heeft kennis van het op appél terugroepen van de vogel op vuist en loer
- kan verklaren waarom een vogel weigert te jagen

Voorkomen en afleren van ongewenst gedrag

Slecht appél, mantelen, trossen, krijten en andere ongewenste agressie-uitingen

H6

Omschrijving van de eindtermen:

De kandidaat:

- heeft inzicht in het omslaan van goed appél naar slecht appél
- heeft inzicht in mantelen, bijten, klauwen en andere agressie-uitingen
- heeft inzicht in trossen met de prooi
- heeft inzicht in krijten

Doden van prooien en slachten van aasdieren

slachten en behandelen van wild en aasdieren, Gekwalificeerd Persoon

J1

Omschrijving van de eindtermen

De kandidaat:

- kent de dieren die geschikt zijn als aas en heeft er kennis van hoe deze bewaard moeten worden
- kan laten zien hoe een duif aan een jachtvogel in de muilt wordt verstrekt
- kan een prooi ontweiden
- heeft er kennis van hoe een prooi, bestemd voor menselijke consumptie, geslacht wordt en heeft kennis van de rol van een Gekwalificeerd Persoon
- kan prooidieren onder een jachtvogel doden
- kan zien en beoordelen of een aasdier geschikt is als voer
- kan een konijn onder een havik strekken

Zoeken en terugvangen van verloren jachtvogels

Aspecten van telemetrie inclusief zenderbereik en –frequentie en bevestiging aan vogel; natuurkennis om verblijfplaats vogel te duiden, gebruik vangmiddelen;

J2

Omschrijving van de eindtermen

De kandidaat:

- heeft kennis van toegestane zendfrequenties
- heeft inzicht in signalen uit de natuur(geluiden/biotoop e.d.) die duiden op de mogelijke aanwezigheid van de weggevlogen jachtvogel
- heeft kennis van de straal in een bepaald jachtterrein waar binnen een weggevlogen jachtvogel mag worden verwacht.
- heeft inzicht in welke instanties hij moet verwittigen bij verlies van een jachtvogel
- kan met telemetrie werken
- kan een keuze maken uit vangmiddelen en kan er mee omgaan
- kan een keuze maken uit zenders en kan ze aan poot of staart bevestigen
- kan alle handelingen uitvoeren om telemetrie voor gebruik klaar te maken, inclusief bevestiging aan de vogel.

Beoordelen van de inzetbaarheid

symptomen en afwijkingen in uiterlijk en gedrag, gebruik weegschaal en gewichtsmarges, aanschaf jachtvogel en beginnen met afdragen, waar jagen en organisatie jachtdag, kandidaat heeft juiste instelling ten opzichte van anderen

J3

Omschrijving van de eindtermen:

De kandidaat:

- kent de kenmerken die de inzetbaarheid van een jachtvogel bepalen
- heeft kennis wanneer te beginnen met afdragen
- kent afwijkend gedrag van imprints
- kent de gewichtsmarges om de vogel te kunnen inzetten
- heeft inzicht in de types weegschalen en de geschiktheid ervan
- heeft inzicht in alle aspecten bij de keuze van een jachtvogel
- kent de terreinen waar al of niet gejaagd kan worden
- heeft kennis van de organisatie van een jachtdag en de mogelijke inzetbaarheid van eigen vogel(s) en die van anderen
- heeft inzicht in symptomen van afwijkend gedrag tijdens de jacht en kan er naar handelen om ongewenste gevolgen te voorkomen.

Toepassen van fret en hond

Welke hond en wanneer inzetten, huisvesting fret, antibijtring/muilkorf aanbrengen, telemetrie gebruik

J4

Omschrijving van de eindtermen:

De kandidaat:

- heeft er kennis van wanneer welk type hond moet worden ingezet
- heeft inzicht in de huisvestingsbehoeften van fret en hond
- heeft inzicht wanneer en hoe een fret moet worden ingezet
- kan met telemetrie werken
- kan een antibijtring/muilkorf plaatsen en kent de voor- en nadelen in het gebruik
- kan de fret uit de kist halen en terugzetten.

Gebruik van fluit, loer en balg

Juiste keuze en gebruik van fluit, loer, balg en vlieglijn

J5

Omschrijving van de eindtermen:

De kandidaat:

- heeft er kennis van of een getoonde loer en balg geschikt is voor een jachtvogel
- kent het gebruik van fluit voor havik en slechtvalk
- kent soorten vlieglijnen (naar lengte, dikte, wijze van bevestiging) per vogel en kan ze gebruiken
- kan loer draaien en balg gebruiken.

De codes H1 tot en met H6 en respectievelijk J1 tot en met J5 verwijzen naar de indeling van de twee onderdelen, waarin u op het mondeling examen wordt geëxamineerd. H staat voor Houden, verzorgen en afdragen van jachtvogels en J staat voor Jacht met jachtvogels.

Hoofdstuk 4

Format verslag Jachtdag

Het verslag per jachtdag (zie ook paragraaf 2.1.2 onder 2) begint u met een inleiding met de volgende gegevens:

datum :

tijd in het veld: (van...tot...uur)

weersomstandigheden: (in maximaal zes trefwoorden)

gezelschap bestond uit:

gewicht vogel:

soort hond:

al of niet met fret gejaagd:

De volgende vragen dienen in het verslag aan bod te komen. De vragen hoeven niet in de tekst herhaald te worden:

- Beschrijf het jachtveld in termen van dekking en ligging in de omgeving. Een enkele keer (zie par.2.1.1) kan een foto of tekening van het jachtveld uw beschrijving illustratief ondersteunen.
- Van welke jachtvogel is gebruik gemaakt? Omschrijf de conditie van de vogel vóór en tijdens de jacht. Waren er bijzonderheden op te merken, die van invloed waren tijdens de jacht?
- Welke watervogels, haar- en veerwijd en eventueel grote hoefdieren hebt u gezien. Welke daarvan waren volgens u bejaagbaar?
- Wat ging er tijdens de jacht goed naar uw mening?
- Wat ging er tijdens de jacht fout naar uw mening ?
- Omschrijf wat u de volgende jachtdag anders zou willen doen.

VEEL SUCCES BIJ HET OVERDENKEN EN SAMENSTELLEN VAN UW STAGEVERSLAG.

BEDENK DAT EEN GOED GESLAAGD VERSLAG EEN BRON VAN VOLDOENING ZAL ZIJN WAAR U UW VERDERE VALKENIERSLEVEN MET TROTS OP ZULT KUNNEN TERUGKIJKEN.

Werkgroep Handleiding Stagerapportering Valkerij (september 2009)

Aldus vastgesteld in de vergadering van het bestuur van de Stichting Flora- en faunawetexamens d.d. 17 november 2009.